

[Lone Dybkjær]

Til spørgsmålet om børnefamilieydelse vil jeg sige, at vi ikke har noget imod at give så meget som muligt til så mange som muligt. Problemet er bare, at vi ikke har så meget, og vi synes ikke, det er en hensigtsmæssig måde at uddele penge på, som her er foreslået af Kristeligt Folkeparti.

Jeg er opmærksom på, at man dels ønsker at sende et positivt signal – det er det, man direkte argumenterer for, at det vil være et positivt signal til den gravide – og dels en økonomisk håndsækning. Jeg synes, det er aflad under en eller anden form, som jeg ikke synes er særlig god. For det første skal det være til alle, uanset om man har behov for det eller ej, og for det andet handler de positive signaler, samfundet skal sende til de gravide, om, at vi skaber nogle ordentlige arbejdsvilkår for familier, der har børn. Dette forslag hjælper ikke på den situation. Derfor er det set med mine øjne, man kan ikke sige spild af penge, for folk kan jo altid bruge de penge, de får, det vil vi jo alle sammen være i stand til, formentlig også til indkøb af ting til barnet, men der er andre steder, hvor man kan anvende det bedre. Men igen, det er ikke et udtryk for, at vi ikke har lyst til at uddele penge, hvis vi havde tilstrækkeligt af dem.

Så er der spørgsmålet om lovforslag nr. L 54. Jeg kan godt forstå den tankegang, som ligger bag forslaget. Jeg vil sige, at hvis der er nogle, der ikke i forvejen får noget som helst bidrag til børn, når de er udsendt, så synes jeg, vi kan diskutere det.

Jeg er klar over, at det, Kristeligt Folkeparti formentlig har i tankerne, er udsendte for missionselskaber og andre, og så har man taget FN-organisationer med. Men mange af dem, der er udsendt, mere eller mindre officielt, som er ansat i institutioner i udlandet, får faktisk et tilskud til deres løn, når de har børn. Det er almindeligt, hvis man er i nogle af de store organisationer, og derfor er det ikke særlig hensigtsmæssigt, at man oven i en rimelig høj mere eller mindre skattefri løn så også skal give tilskud til børnene, navnlig ikke, hvis de får det i forvejen.

Jeg vil ikke afvise, at der er steder, hvor det kunne være hensigtsmæssigt, at man gjorde det, men det kan vi se på i udvalgsarbejdet.

Kofod-Svendsen (KRF):

Jeg vil indledningsvis takke for de smukke udtalelser om Kristeligt Folkepartis hensigt.

Jeg har også konstateret, at der er nogle indvendinger. Det ser ud til, at der især er baggrund for nærmere undersøgelser vedrørende L 54 og sidste del af L 53, altså med hensyn til en udvidelse af modtagerkredsen. Jeg har forstået, at der fra flere sider er en vis velvilje til at se på nogle målrettede grupper. Vi har opregnet de relevante grupper, men dér kunne man så igen gå ind og foretage en nøjere vurdering, og det vil vi lægge vægt på under det videre udvalgsarbejde.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagenes overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Første næstformand (Henning Rasmussen):

Jeg foreslår, at lovforslag nr. L 53 henvises til Skatteudvalget, og at lovforslag nr. L 54 henvises til Socialudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

6) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 19:

Forslag til folketingsbeslutning om privat institutionsdrift.

Af Kofod-Svendsen (KRF) m.fl.
(Fremsat 7/11 91).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Socialministeren (Else Winther Andersen):

Kristeligt Folkepartis beslutningsforslag, som stort set er en genfremsættelse af et beslutningsforslag fremsat den 8. november 1990, indeholder to dele. For det første foreslås det, at private institutioner skal kunne oprettes og drives uden overenskomst med det offentlige, dog skal der føres et vist kommunalt tilsyn hermed. For det andet skal borgerne selv kunne

[Socialministeren]

vælge institution og få pladsen betalt efter samme regler, som gælder for andre tilsvarende institutionsophold.

Jeg kan fuldt ud tilslutte mig hensigten med forslaget, nemlig at give den enkelte en større valgfrihed og medindflydelse på institutionsområdet, og det lægger jeg stor vægt på. Derfor er medindflydelse et element i det lovforslag, som regeringen har fremsat på ældreområdet.

Når vi skal se på, hvordan vi kan skabe denne større medindflydelse, er vi ikke helt enige i dette forslag. Forslaget kan ikke undgå kraftigt at forringe amternes og kommunernes mulighed for at planlægge, hvordan de kan opfylde deres forpligtelse efter bistandsloven til at stille de nødvendige pladser til rådighed. De dårligere planlægningsmuligheder vil medføre merudgifter for kommunerne, vel at mærke uden at vi samtidig får noget for pengene.

Det foreslås, at institutionerne frit skal kunne oprettes uden overenskomst med det offentlige, men sådan at kommunerne udøver et tilsyn. Dette indebærer efter forslaget, at kommunerne skal sikre, at institutioner lever op til almindelig standard for institutioner af samme type. Og senere anføres, at folk selv må se sig for, når de vælger en institutionsplads.

Det må forstås på den måde, at tilsynet begrænses til et tilsyn vedrørende vanrøgt og økonomisk udnyttelse. Her er det min opfattelse, at hvis vi ønsker en reel mulighed for, at kommunerne kan føre tilsyn med institutioner uden overenskomst, må det som et minimum kræves, at en kommune indgår en form for godkendelsesaftale med institutionerne.

Sådanne ordninger vil i dag kunne gennemføres efter bistandslovens forsøgsbestemmelser, og det ligger mig stærkt på sinde, at vi i praksis får afprøvet nye veje ved at dispensere fra den gældende lovgivning. Det er vigtigt, at vi får erfaring til brug for lovgivningsinitiativer, der tilgodeser de gode intentioner i Kristeligt Folkepartis forslag. Og jeg vil gerne gøre opmærksom på de dispensationsmuligheder, der ligger i loven. Jeg vil også se nærmere på, om vi kan gøre det mere fleksibelt.

Jeg synes også, at vi på ældreområdet må se forslaget i sammenhæng med de muligheder, der er for at anvende ældreboligloven. Efter ældreboligloven kan der opføres boliger for ældre, der tilgodeser samme formål som plejehjem. Disse boliger kan opføres og drives af

f.eks. selvejende institutioner, pensionskasser og almennyttige boligselskaber. Ældreboligloven giver også mulighed for, at der til boligerne kan opføres såkaldte fælles boligarealer i form af opholdsrum, køkken eller andre lokaler til fælles boligformål.

I forslagets anden del foreslås en ret for borgeren til at vælge en kontantydelse i stedet for en institutionsplads. Ønskerne om, at pengene skal have lov til at følge borgeren, samtidig med at man opretholder kommunernes pligt til at sørge for, at de nødvendige tilbud er til stede, er formentlig svære at forene. Men jeg går stærkt ind for, at vi har en bred vifte af tilbud inden for institutionsområdet. Det bør i lige så høj grad være i form af tilbud med mulighed for at fravælge en institutionsløsning.

I hele denne debat må vi huske, at mange borgere slet ikke ønsker en institutionsløsning og kun ser denne som den sidste udvej. Vores tilbud på det sociale område må vurderes i en sammenhæng.

På døgnområdet synes jeg, vi i dag har mange gode tilbud for børn og unge, både i og uden for institutionsområdet. Inden for daginstitutionen har vi nu i nogen tid givet mulighed for puljeløsninger, og inden udgangen af folketingsåret 1992-93 skal jeg fremsætte forslag til lov om revision af bestemmelserne om puljeordningerne. Når vi i den forbindelse får samlet erfaringerne, vil jeg gerne være med til at se på, om det er en god idé at udbrede ordningen til andre dele af det sociale institutionsområde, og som nævnt vil jeg allerede nu se på mulighederne for dispensation på ældreområdet.

Men der er også andre måder at give brugerne indflydelse på, og jeg vil da gerne i den forbindelse fremhæve de kommunale daginstitutioner. Her er der en kraftig udvikling i gang med at etablere brugerbestyrelser, og det må vi også bakke op om.

I foråret, da vi som bekendt indgik en aftale om forbedring af børnefamiliernes vilkår, og hvor vi fik den såkaldte børnepakke, besluttede vi, at der skulle etableres forældrebestyrelser i de kommunale daginstitutioner efter bistandsloven. Forældrebestyrelserne skal have indflydelse på rammerne for deres børns hverdag. Det vil sige, at de får netop indflydelse på: Hvad skal den institution stå for, og hvilke aktiviteter og tilbud ønsker vi som forældre vo-

[Socialministeren]

re børn skal have? Forældrebestyrelser skal også have indflydelse på anvendelsen af de økonomiske rammebeløb, som kommunalbestyrelserne skal tildele hver institution. Det betyder, at der bliver en umiddelbar forbindelse mellem tilrettelæggelse af den pædagogiske linje og det økonomiske ansvar. Det giver samtidig mulighed for forældrene til selv at deltage i daginstitutionens hverdag, så udgifterne ikke løber løbsk. Der er for mig ingen tvivl om, at vi ved den form for brugerindflydelse vil se mange forandringer inden for de kommunale daginstitutioner.

Dette lovforslag arbejder vi på i Socialministeriet, det vil blive fremsat i denne samling, og jeg er overbevist om, at den form for brugerindflydelse vil brede sig til det sociale område generelt, og jeg synes, det er en god vej at gå.

Afslutningsvis vil jeg gerne komme med nogle bemærkninger om de få, men alvorlige eksempler, vi desværre har på, at kommunerne ikke har imødekommet rimelige, velbegrundede ønsker hos borgerne om at flytte til et plejehjem i en anden kommune. Der skal ikke herske tvivl om, at jeg ser med den allerstørste alvor på denne sag. Jeg har den 5. november 1991 sendt en henstilling til alle borgmestre om at tilpasse deres plejehjemskapacitet sådan, at der bliver mulighed for at tilbyde en borger en plejehjemsplads i en anden kommune, og hvis kommunen ikke efterkommer denne fornyede henvendelse, ser jeg ikke anden udvej, end at vi her i Folketinget må lovgive på området.

Med disse bemærkninger skal jeg anbefale, at forslaget afvises i den foreliggende form, men som sagt afviser regeringen ikke en større valgfrihed og medindflydelse på ældreområdet.

Jørn Pedersen (S):

Beslutningsforslag nr. B 19 går ud på, at man skal have mulighed for at oprette og drive selvejende institutioner uden indgåelse af overenskomst med amter eller kommuner. Det er vi meget betænkelige ved, vil jeg gerne starte med at sige. Desuden fremgår det af forslaget, at kommunerne skal have tilsyn med institutionernes standard, men altså kun standarden.

Borgernes ret, som vi er meget optaget af, ligger inden for den mulighed, at man har ret til at vælge mellem en privat/selvejende og en

offentlig institution. Men det interessante i valgmuligheden er, at regningen går til det offentlige, fordi det offentlige skal betale.

Der er en række baggrunde for dette forslag. En af baggrundene er, at antallet af private institutioner er faldende, og det er påviseligt; det vil vi ikke modbevise, det er rigtigt. En anden påstand er, at private institutioner er billigere, og jeg må understrege, at det er en påstand; det er ikke noget, der er dokumenteret i det fremsatte forslag, og det bliver det næppe heller.

Endelig nævner man, at der skal være mulighed for et valg af institution med en bestemt holdning. Det er for mig et stort spørgsmål, hvor mange forskellige holdninger man her åbner for. Vil det sige, at alle afskyninger af politisk eller religiøs karakter nu kan afstedkomme, at man uden overenskomst kan oprette institutioner?

Det påpeges, at konkurrencen mellem private og offentlige institutioner betyder lavere udgifter. Det vil jeg tvivle meget stærkt på, al den stund vi i alle socialpolitiske debatter i disse år netop hører om, hvor meget kommunerne og amterne har været nødt til at skære i de offentlige institutioner for at få hverdagen til at hænge sammen. Så det argument køber Socialdemokratiet heller ikke.

Så nævnes det endelig, at kommuner og amter undlader at bruge private pladser og i stedet bruger pladser på egne institutioner. Det er ganske forståeligt, at hvis man selv har pladser til rådighed, så bruger man dem. Men jeg synes ikke, det er noget argument for, at der også skal være et privat tilbud ud over det, vi har.

Så er vi meget betænkelige ved det, der fremgår af forslaget, at der ikke er nogen faste regler på en række punkter. Der er ingen faste regler vedrørende indretning af institutionerne, der er ingen faste regler om personale, hverken når vi taler om personaleuddannelse eller antallet af personaletimer, man skal have i den enkelte institution, og der er heller ingen faste regler for opholdet. Det eneste, der er faste regler for, er, at kommunerne skal betale både i hjemkommunen og i andre kommuner.

Jeg vil gerne finde lidt positivt i forslaget. Der står, der er behov for institutionspladser i større omfang for ældre og for børn; det er vi enig i, og det er helt rigtigt, at spørgsmålet rejses. Vi synes, det er rigtigt, at man vil være med

[Jørn Pedersen]

til at fjerne ventelisterne, og også, at man påpeger, at brugerindflydelsen skal være størst mulig. Men jeg er nødt til at sige, at dette forslag ikke løser nogen af de problemer.

Hvad med økonomien i forslaget? Folk har krav på visse ydelser, men der er ingen økonomisk anvisning på, hvor pengene skal komme fra. Jeg er bange for, at hvis vi godkender dette forslag, accepterer vi discountløsninger på institutionsområdet, og vi tilgodeser ikke de mange erfaringer, vi har gjort os i de senere år om indhold, kvalitet og pris.

Jeg ville betragte vedtagelsen af dette forslag som et stort tilbageskridt, når vi taler institutioner i Danmark. Det er et forslag, der slet ikke tilgodeser nogle af de intentioner, der er beskrevet i forslaget, og derfor må vi klart afvise det. Vi må sige, at det danske system med institutioner, uanset om det er offentlige eller selvejende med en overenskomst, er kendetegnet ved, at der er gode, ensartede regler både af hensyn til brugerne og af hensyn til personalet. Det ønsker vi ikke at fravige.

(Kort bemærkning).

Tom Behnke (FP):

Hr. Jørn Pedersens indlæg fik mig til umiddelbart at ridse fem spørgsmål ned på papiret.

Det ene er: Hvorfor har Socialdemokratiet så meget imod, at vi højner kvaliteten i institutionerne? Hvorfor er Socialdemokratiet bange for at lade de offentlige institutioner stå prøven over for de private? Tror Socialdemokratiet ikke på kvaliteten i de planstyrede institutioner, altså de institutioner, der er offentlige i dag? Er det derfor, man ikke tør lade dem stå prøven? Og når vi taler institutioner, er det så brugerne, eller er det det offentlige system, vi skal tage hensyn til? Og afslutningsvis: Hvorfor tror Socialdemokratiet, at det offentlige er bedre til at vurdere kvaliteten end de brugere, der kommer der dagligt?

(Kort bemærkning).

Bente Juncker (CD):

Jeg undrede mig noget over hr. Jørn Pedersens indlæg fra Socialdemokratiet. Man kan være enig eller uenig. Men altså, jeg må have lov til at sige, jeg synes, det var noget bla-bla, hr. Jørn Pedersen sagde. For har vi ikke private skoler her i landet med forskellig holdning?

Er det ikke det, Socialdemokratiet også støtter? Der er sågar socialdemokratiske folketingsmedlemmer, der har børn i private skoler. Så kan man være enig eller uenig i intentionerne, men jeg synes, det var en underlig form for argumentation fra Socialdemokratiet.

(Kort bemærkning).

Jørn Pedersen (S):

Jeg bidrager gerne med opklarende svar. Til hr. Tom Behnke vil jeg sige, at jeg aldrig nogen sinde har hørt Socialdemokrater sige, at man gik ind for en dårligere kvalitet. Jeg påpegede derimod, at der i det fremsatte forslag overhovedet ikke er nogle kvalitetskrav, hverken når vi taler om bygninger, personale eller personaleuddannelse. Det er væsentlige faktorer, og derfor er vi nødt til at sige nej til forslaget.

Så vil jeg gerne sige både til fru Bente Juncker og hr. Tom Behnke, at vi har da intet imod private institutioner, ligesom vi ikke har noget imod private skoler. Men vi har i allerhøjeste grad noget imod, at det er et eller andet gråt marked, vi her taler om, hvor det ikke er gennemskueligt, hvad man får, og hvordan reglerne er. Hvis hr. Tom Behnke havde læst indledningen til forslaget her, ville han have set, at der ganske klart og tydeligt står, at de normer og de regler, man har, de private overenskomster, som gælder andre steder, og som vi er meget tilfredse med, de gælder ikke for dette område. Dette er også svar til fru Bente Juncker. Når der er tale om ordnede forhold og klare, gennemskuelige regler, som stiller både brugerne og personalet på en regelret og ordentlig måde, er vi da altid hjemme. Men det er ikke det, der er forslagets intention, det er det, jeg anker imod, og det er derfor, vi ikke kan gå ind for det.

For mig at se indebærer forslaget tilbageskridt, både når vi taler om kvalitet for brugerne, når vi taler om personalets uddannelse – det er vigtigt for os, at personalet er uddannet til at betjene de mennesker, de skal betjene – og når vi taler om de overenskomstmæssige normer, som vi i Socialdemokratiet til hver en tid vil acceptere. Derfor kan vi ikke støtte dette forslag, og det nok heller ikke så uforståeligt.

Vi er ikke nervøse for, at det offentlige ikke kan klare sig i en konkurrence. Vi er ikke nervøse for, at det offentlige tilbud, som vi giver i dagens Danmark, ikke kan stå distancen i en

[Jørn Pedersen]

konkurrence – slet, slet ikke. Så havde vi heller aldrig i tidens løb villet acceptere, at der reelt set netop på institutionsområdet er konkurrence i dag. Der er mulighed for både offentlige og private institutioner inden for visse regler.

(Kort bemærkning).

Pernille Frahm (SF):

Det var fru Bente Junckers henvisning til de frie skoler, der fik mig herop.

Vi i SF har ikke noget imod det frie skolevalg, tværtimod støtter vi det. Men jeg synes ikke, sammenligningen er helt på sin plads. For det frie skolevalg forudsætter jo, at man har nogle forældre, der har en holdning, og det er ud fra den, man vælger den pædagogiske linje, man ønsker at ens børn skal gå i skole efter. Jeg synes ikke helt, den parallel passer, når vi taler om daghjem, nathjem, dagcentre, plejehjem og beskyttede boliger. Den gruppe er lidt mindre mobil, vil jeg mene, end de skolebørn, vi udsætter for det frie skolevalg.

(Kort bemærkning).

Tom Behnke (FP):

Hvis Socialdemokratiet er så sikker på de offentlige institutioner i konkurrencen med de private, hvorfor har man så så meget imod, at man giver mulighed for, at de private får lov til at blomstre op? For det må jo være Socialdemokratiets overbevisning, at de private vil dø i løbet af 14 dage, at de slet ikke kan klare sig i konkurrencen med de offentlige.

Men hvad er det, der gør, at folk vælger en privat institution? Det er, at dér har man en valgmulighed. Dér bestemmer man selv. Og man har mulighed for at stille nogle krav om, hvad den institution skal indeholde. I de offentlige institutioner er der nogle teknokrater, der har siddet og bestemt, hvad de skal indeholde, slut! – og man kan ikke gøre nogen indsigelser. Det er jo forskellen.

(Kort bemærkning).

Jørn Pedersen (S):

Jeg må igen oven for hr. Tom Behnke gøre opmærksom på, hvad jeg også har sagt nu i to indlæg: Det her drejer sig om kvalitet.

Så er jeg også nødt til at sige, at hvis man læser bemærkningerne til forslaget, vil man se, at et argument for, at muligheden skal være

lempeligere, er, at antallet af private institutioner er faldende. Det fremgår klart af bemærkningerne. Og så må jeg sige til hr. Tom Behnke: Det tyder jo ikke meget på, det synspunkt, som Fremskridtspartiets ordfører har givet udtryk for, at de private velsignelser er så udprægede, som tilfældet måske kunne synes at være. Hvis der er lige vilkår – og jeg understreger: lige vilkår for alle parter i et system – så er det for os at se ikke afgørende, om det er i offentlig eller privat regi. For os at se er det borgernes sikkerhed på alle niveauer, det drejer sig om. Derfor vil vi ikke være med til at lukke op for noget som helst, der kan fjerne sikkerhedsnettet for den enkelte borger.

Jeg vil gerne sige, at skolevalget er noget, der traditionelt ligger dybt i det danske samfund med frie skoler osv., og der er tale om en meget stærk gruppe mennesker, når det drejer sig om forældre og deres børn. Her taler vi om nogle ganske små grupper individer, og vi taler om nogle ældre individer, for hvem det måske ikke er så indlysende, at den valgmulighed er til stede og alle dens konsekvenser ligeså. Derfor vil vi have sikkerhedsnettet, der garanterer, at borgerne stilles lige. Det gør de ikke med det her, og derfor går vi imod.

(Kort bemærkning).

Kofod-Svendsen (KRF):

Det er interessant, at hr. Jørn Pedersen slog fast, at når det gjaldt det frie skolevalg, havde vi en lang tradition. Men hvorfor ikke have en lige så stærk tradition på dette område? Det kan være valg af plejehjem, det kan også være valg af en daginstitution. Hvorfor kan de forskellige holdninger, som har stået bag fremvæksten af de forskellige friskoler, ikke få lov til at blomstre frem også på dette område?

I sit første indlæg talte hr. Jørn Pedersen om alle de forskellige politiske og religiøse holdninger. Jamen det er jo det, vi ser inden for friskoleområdet. Nogle etablerer én, nogle en anden. Det synes jeg har givet en mangfoldighed. Dér har mangfoldigheden fået lov til at blomstre.

Så talte hr. Jørn Pedersen om kvaliteten. Der står udtrykkeligt i § 1, at amtskommunen eller kommunen skal føre tilsyn med, at institutions standard står mål med, hvad der almindeligvis kræves for en offentlig institution af samme type. Men vi vil da meget gerne drøfte kva-

[Kofod-Svendsen]

litetskravet nærmere. Jeg håber, at de, der engagerer sig i at drive en selvejende institution, faktisk har et vældigt engagement også med hensyn til kvaliteten. Jeg har ikke indtryk af, at de, der har etableret en fri skole, har været ligeglade med kvaliteten. Hvorfor skulle man være ligeglad med kvaliteten dér, hvor ens egne børn går, eller hvor ens forældre opholder sig? Tror man virkelig, at den danske befolkning ønsker så ringe en kvalitet for dem, der står én nærmest? Det synes jeg ikke der er leveret noget argument for.

(Kort bemærkning).

Jørn Pedersen (S):

Jeg vil gerne over for hr. Kofod-Svendsen gøre rede for hr. Kofod-Svendsens eget forslag. Den mulighed, hr. Kofod-Svendsen her påpeger, er jo netop den, man klarer ved at indgå en overenskomst. Der findes jo masser af institutioner, der har et bestemt ideologisk grundlag, og de arbejder i samarbejde med det offentlige ud fra en driftsoverenskomst. Jeg vil gerne oplyse hr. Kofod-Svendsen om, at sådan forholder det sig nu. Så derfor, hvis det er det, der er problemstillingen, er der ingen grund til overhovedet at diskutere det her forslag. Det kan man gøre med loven i hånden i dag, og det bliver gjort.

Jeg opfatter mere hr. Kofod-Svendsens forslag som en metode til at sikre, at nogle af dem, der ikke kan klare sig i konkurrencen i dag, får mulighed for nemmere at gøre det. Sådan opfatter jeg hele denne diskussion, også indlæggene fra hr. Tom Behnke, for rent faktisk kan det lade sig gøre ifølge bistandsloven. Man skal bare opfylde en overenskomst og overholde de spilleregler, der nu aftales. Så er der rig mulighed for at gøre det både på skoleområdet, på børneinstitutionsområdet og på ældreområdet, og det synes jeg da vi skal holde fast i. Det er at stille folk lige for loven og give borgerne lige muligheder; det kan vi allerede nu gøre, hvorfor så gøre noget yderligere?

Pia Christmas-Møller (KF):

Lad mig med det samme sige, at vi fra konservativ side er så positive, som man overhovedet kan være, når man alligevel må afvise det konkrete forslag. Faktisk vil jeg gerne takke Kristeligt Folkeparti for, at de med dette forslag i en meget konstruktiv ånd sætter fokus på nogle meget vigtige sager.

Vi er helt enige i, at der er et klart behov for at sikre en større konkurrence imellem de forskellige institutioner og en større frihed for den enkelte bruger. De mål og de intentioner er vi helt med på. Der er imidlertid nogle problemer af afgrænsningsmæssig og økonomisk karakter, som gør, at vi ikke mener, at tiden er inde til at gennemføre et forslag som dette, hvor man jo vil inddrage alle felter på én gang. Der kan være nogle spørgsmål, som skal overvejes og undersøges i forhold til f.eks. den stærkt retarderede gruppe: Hvem skal træffe valget for dem?

Vi må også overveje de spørgsmål, der ligger i forbindelse med kommunernes planlægningsmæssige problemer. Der kan opstå nogle problemer i forbindelse med på den ene side at sikre en vidtstrakt valgfrihed og på den anden side også leve op til de forpligtelser, som ligger i bistandsloven.

Problemer er imidlertid til for at blive overvundet, og det er vi indstillet på fra konservativ side. Derfor siger vi: Lad os prøve at udnytte de dispensationsmuligheder, som allerede eksisterer, bedre og mere målrettet, og lad os vurdere, om der er behov for at tilrette de dispensationsmuligheder, som allerede ligger i bistandsloven. Vi mener altså, vi er nødt til at have et erfaringsmæssigt holdbart grundlag, inden vi kan tage det fulde skridt.

Lad mig her benytte lejligheden til at takke ministeren for det tilsagn, der kom, om at gribe ind i forbindelse med de ældre, der har de problemer, vi kender fra dagspressen, i forbindelse med flytninger over kommunegrænser. Vi mener, at kommunerne nu og her må finde løsninger. Ellers må vi fra Folketinget gå ind og sikre de ældre mod de tilstande, som man vel nærmest kan karakterisere som dem, vi kender fra stavnsbåndets tid. Vi håber selvfølgelig, at kommunerne på frivilligt grundlag vil finde nogle løsninger. Men sker det ikke, skal man vide, at vi i hvert fald er parat til at tage de nødvendige lovgivningsmæssige initiativer.

Anders Mølgaard (V):

Da vores ordfører ikke har mulighed for at være til stede, vil jeg kort beskrive Venstres holdning.

Kristeligt Folkepartis beslutningsforslag rummer to centrale elementer. Det første element i beslutningsforslaget drejer sig om, at

[Anders Mølgaard]

private institutioner skal kunne oprettes og drives uden overenskomst som i det offentlige; dog skal der føres et vist kommunalt tilsyn hermed.

I Venstre kan vi fuldt tilslutte os intentionerne og målsætningen i dette forslag. Vi vil varmt til enhver tid støtte ethvert initiativ, der giver den enkelte større valgfrihed og medindflydelse på institutionsområdet. Det er vigtigt, at vi i praksis får afprøvet nye veje bl.a. ved at dispensere fra den gældende lovgivning. Måske vil det være hensigtsmæssigt gennem nogle konkrete forsøg at erhverve det nødvendige erfaringsgrundlag for at skabe større fleksibilitet i lovgivningen. Vi kan da også se en række konkrete praktiske problemer i forslaget, som også den konservative ordfører var inde på, men det må vurderes nærmere.

Kristeligt Folkeparti foreslår også, at borgeren selv skal kunne vælge institution og få pladsen betalt efter samme regler, som gælder for andre tilsvarende institutionsophold. Også denne smukke målsætning kan vi i Venstre fuldt ud tilslutte os. Men vi ved jo, at der vil opstå en række praktiske problemer, bl.a. af planlægningsmæssig karakter, i vore kommuner, men det bør undersøges nærmere. Vi går ind for en så bred vifte af tilbud som muligt.

Altså en kort opsummering: Vi kan støtte intentionerne i beslutningsforslaget, men må afvise det i sin nuværende form. Men vi er åbne over for forsøg, der kan medføre øget fleksibilitet.

(Kort bemærkning).

Bente Juncker (CD):

Det er Venstres ordfører, der får mig herop. Jeg forstod, at man var helt med på intentionerne, dem kunne man tilslutte sig, men der var så en hel del praktiske problemer, og man kunne ikke støtte forslaget i sin helhed.

Det, der får mig til at spørge, er, at Venstres hr. Jørgen Winther for nylig i TV-Avisen – ja, i alle landets æterbårne medier – har fremturet med, at et forslag som dette ville Venstre støtte. Og så er det, jeg bliver nødt til at spørge: Hvad er det helt præcist i det her forslag, som Venstre ikke kan støtte?

(Kort bemærkning).

Jørn Pedersen (S):

Jeg var meget glad for partiet Venstres ordførers tilsagn her om, at partiet Venstre nu ville arbejde for, at borgernes eget valg kom i centrum, for hr. Anders Mølgaard er jo udmærket klar over, at det betyder, at vi så taler om en helt anden økonomi inden for ældreområdet, end vi hidtil har talt om.

Jeg vil gerne stille et spørgsmål til hr. Anders Mølgaard. Fru Pia Christmas-Møller gav tidligere et tilsagn om at ville være med til at løse problemet med hensyn til det stavnsbånd – hvis man må bruge det udtryk – nogle ældre føler med hensyn til muligheden for at flytte fra én kommune til en anden, som vi alle har set sager om i dagspressen, og som vi jo nok er kede af finder sted, og jeg vil gerne spørge, om Venstre i lighed med De Konservative er parat til at løse det problem. Det vil jo i givet fald skulle ske ad lovgivningens vej, og det vil nok næppe heller være helt ressourcefrit at gøre det.

Når jeg efterlyser partiet Venstres holdning kontant i denne sag, er det, fordi et Venstre-medlem af dette Ting, ligesom andre partier har bemærket, har været ude med nogle konkrete oplysninger om private plejehjem. Det er for mig at se meget interessant at få opklaret, hvordan partiet Venstre og socialministeren stiller sig i denne sammenhæng, fordi vi føler, det er svært at afgøre, om disse bemærkninger skal opfattes som signaler, der dækker partiet Venstre eller absolut ikke dækker partiet Venstre.

Jeg har altid opfattet Venstre socialpolitisk set som et ansvarligt parti, der vedstod sig indgåede aftaler, både når det drejer sig om det offentlige område, og når det drejer sig om overenskomster på det private område, og her tænker jeg på de overenskomster, vi i mange år har været enige om skulle garantere sikkerheden både på det private og det offentlige område. Men er Venstre på vej væk fra den kurs? Det vil jeg gerne have be- eller afkræftet herfra.

(Kort bemærkning).

Tom Behnke (FP):

Nu brugte såvel den konservative ordfører som Venstres ordfører og ministeren stort set 90 pct. af taletiden på at tale varmt om forslaget og kaldte det et godt forslag med gode intentioner, hvor det hele så flot ud, og så afviste

[Tom Behnke]

man alligevel forslaget uden egentlig at begrundede, hvorfor man afviste det – det synes jeg ikke kom frem. Det er noget med den konkrete udformning af forslaget, det er noget med, at der er et komma, der står på den anden side af ordet, og der er måske en tegnsætning, der ikke er korrekt. Men hvad er argumentet? Når man bruger så meget af sin taletid på at tale varmt om forslaget, om sin ideologi og det, man giver udtryk for, når man taler med journalister, så må der også være et helt konkret, slagkraftigt argument for, at man afviser forslaget her. Eller er det, fordi man ikke vil stemmes ned eller være i mindretal? Det kunne jeg såmænd godt komme til at frygte, når jeg hører talerne heroppefra.

Vi har da også et lille forbehold over for forslaget og er da heller ikke helt glade for den udformning, det har, og vi stiller også et lille ændringsforslag, men derfor er vi tilhængere af det alligevel, og det vil jeg komme nærmere ind på under min ordførertale.

(Kort bemærkning).

Anders Mølgaard (V):

Bare lige et par små søde bemærkninger. For så vidt angår hr. Jørgen Winthers holdning på dette område vil jeg sige, at jeg har forsøgt at skitsere Venstres holdning og ikke hr. Jørgen Winthers holdning, og derfor synes jeg, det er mere passende, at man spørger hr. Jørgen Winther ved given lejlighed, hvilken holdning han har til dette forslag.

Dernæst vil jeg over for den socialdemokratiske ordfører bekræfte, at vi, ligesom den konservative ordfører skitserede her tidligere fra talerstolen, er åbne over for at se på muligheden for, hvordan vi kan undgå stavsbåndslignende forhold for ældre. Det er fuldstændig uacceptabelt, det er klart, og det synes jeg også at det brev, socialministeren har sendt ud, har skitseret vilje til at gøre noget ved.

(Kort bemærkning).

Bente Juncker (CD):

Jeg er da ikke utilfreds med, at Venstres ordfører kan sige, at det, hr. Jørgen Winther var ude med, ikke var Venstres politik. I øvrigt undrer det mig også, at hr. Jørgen Winther ikke er til stede i dag. Det mindste, man kan gøre, er at være til stede og gå op som privatist, hvis man

er uenig med sin ordfører og sit parti, og det er helt legalt, for man skal jo stemme efter sin overbevisning.

Men jeg er nødt til at sige, at det jo ikke er et enestående tilfælde, det, der sker i regeringspartierne grupper. Der er altså det, der bliver sagt, når der holdes møder ude i forsamlingshusene og der er presse på, og så er der det, der bliver sagt her i Folketinget. Det er ikke, fordi jeg synes, det skal gå ud over hr. Anders Mølgaard her i dag – det er slet ikke det, der er mit ærinde – men vi er altså nogle stykker, som synes, det snart er på tide at fortælle hr. Jørgen Winther, at man faktisk skal stå ved det, som man gør. Så jeg forventer egentlig, at hr. Jørgen Winther stemmer for dette forslag, når det kommer til andenbehandling.

(Kort bemærkning).

Kofod-Svendsen (KRF):

Jeg har samme problem som fru Bente Juncker. Jeg har med stor interesse læst og hørt, hvad hr. Jørgen Winther har sagt, og jeg havde forstået, at hr. Jørgen Winther var enig i Kristeligt Folkepartis forslag – ja måske endda syntes, det skulle have været mere privatiseret, end det er – og derfor havde jeg selvfølgelig set frem til, at hr. Jørgen Winther ville tage ordet under debatten. Nu kan det jo ske, at han dukker op – den mulighed foreligger – og det vil jeg da se frem til med stor interesse, men jeg vil dog under alle omstændigheder gerne spørge Venstres ordfører, om Venstres ordfører kan oplyse noget nærmere om, hvordan hr. Jørgen Winthers stilling vil være til det forslag, som foreligger her. Det vil jeg lytte til med interesse.

Pernille Frahm (SF):

Nu håber jeg ikke, at jeg vover mig ud i den samme sovs, for vores ordfører på området, hr. Villy Søndal, kan desværre ikke være til stede, og derfor skal jeg på hans vegne fremføre SF's synspunkter.

I SF er vi varme tilhængere af frivilligt socialt arbejde, også hjælpearbejde, som supplement til det offentlige sociale arbejde. Det er nogle synspunkter, vi fremfører i vores sidste socialpolitiske program, »Over Stregen«, og vi synes også, det er synspunkter, vi fremfører i de ændringsforslag, vi har stillet til finansloven.

[Pernille Frahm]

Vi er også varme tilhængere af en større valgfrihed på ældreområdet, men vi synes ikke, at det foreliggende forslag er særlig gennemtænkt. Vi synes, at det, der lægges op til her, er et tagselvord for private institutioner. Vi mener ikke, der er nogen reel mulighed for at vurdere kvaliteten i tilbudene. Vi mener, at al planlægning og økonomisk styring umuliggøres, og vi mener, det er et ekstremt kostbart forslag.

Vi mener heller ikke, at der her er nogen sikring mod profitmotiver i opbygningen af disse private institutioner.

Tom Behnke (FP):

Ja, det var trods alt ærlig snak, at man er bange for, at folk tjener penge, men jeg synes stadig, at vi savner at få et svar fra henholdsvis den konservative og Venstres ordfører, men lad det nu ligge. Hvis man ikke vil eller kan svare, er der ikke noget at gøre ved det.

Fremskridtspartiet er yderst positivt over for det foreliggende forslag, og vi vil gerne rose og takke Kristeligt Folkeparti for, at de har gennemført forslaget. Det er vi glade for. Vi synes, at vi så ofte som muligt skal have mulighed for at diskutere denne sag. Jeg synes også, at diskussionen i dag har været meget givtig, og at vi har fået mange gode ting på bordet.

Jeg synes endvidere, at det er flot, man nu lægger op til, at pengene skal følge borgerne i stedet for at følge institutionerne. I den forbindelse vil jeg gerne foreslå, at man laver en fast stykprisfinansiering. Det er et krav fra vores side, hvis vi skal gå ind for dette her, sådan at der ikke er nogen skelen til det ene eller det andet, men at man ved nøjagtigt, hvad man har at holde sig til, altså at så og så mange børn eller så og så mange ældre giver så og så meget, og så har vi det at lægge vores budget ud fra.

Hvad angår det første punkt, er vi ikke helt glade for den formulering, der er lavet vedrørende amternes og kommunernes tilsyn med institutionerne. Vi kunne godt tænke os, at man i stedet havde brugt den formulering, at standarden ikke må afvige væsentligt fra normen, altså sådan at man vender det om til at være en negativ formulering i stedet for en positiv formulering. På papiret har det nok ikke den store betydning, men i praksis vil det have en betydning, og det er dér, vi vil vurdere, om

det ikke ville være gavnligt, at man stillede ændringsforslag om en ændret formulering, men alt i alt er vi meget positive, på nøjagtig samme måde som vi var i 1990.

Bente Juncker (CD):

Jeg vil gerne sige på vegne af Centrum-Demokraterne, at vi gerne vil arbejde videre med dette forslag i udvalget. Der er selvfølgelig nogle enkeltheder i det, som vi kan være lidt i tvivl om, men i altovervejende grad mener vi da, det er noget, vi skal arbejde med fremover.

Det, der vel kan være et skræmmebillede, er de private plejehjem, som man havde i 1950'erne og 1960'erne i Storkøbenhavn, men det er klart, at det slet ikke er det, dette forslag sigter på.

Der har i debatten været talt meget om kvalitetskrav og tilsyn. Jamen det er da klart, at man ikke får tilladelse i dag, hvis der ikke er kvalitet og et ordentligt tilsyn. Det er også ældre mennesker bevidste om, ligesom forældre er bevidste om, at sender man sine børn på en privat skole, ved man, hvilket indhold der er i det både med hensyn til religion, indholdet i undervisningen, opdragelse, og hvad ved jeg.

Det samme vil da være gældende på dette område. Vi skal ikke tro, at noget absolut er dårligere, fordi det omhandler ældre mennesker.

Jeg vil gerne sige, at jeg i øvrigt synes, at vi har nogle gode systemer herhjemme, men vi vil gerne arbejde videre med det. Hvis nu f.eks. Ældre Sagen som forening ville gå ind og lave sådan nogle selvejende institutioner, ville der ikke være én i denne sal – heller ikke det socialdemokratiske medlem, som nu har så travlt med at tale med Venstres medlem – som ikke ville synes, det var en god idé. Hvem i alverden turde sige nej til det, hvis Ældre Sagen som forening ville oprette 3, 4, 5 af disse selvejende institutioner? Jeg tror da, at vi alle sammen ville juble, og det er vel lidt det, der ligger i dette forslag.

Men alt i alt vil jeg sige, at vi hverken er udpræget positive eller udpræget negative, og vi vil meget gerne have en snak om det i udvalget og se, hvad vi kan finde ud af.

Lone Dybkjær (RV):

Det Radikale Venstre kan heller ikke støtte forslaget i den form, det foreligger, og jeg skal

[Lone Dybkjær]

henvise til, hvad tidligere socialminister fru Aase Olesen og den radikale ordfører, fru Kirsten Lee, sagde, da forslaget sidst var til behandling.

Når det er sagt, vil jeg gerne tilføje, at jeg synes, vi alligevel skulle prøve, om vi kunne finde en eller anden form – og det siger jeg også efter at have lyttet til debatten i dag – hvor vi får taget lidt mere hul på denne problemstilling.

Vi er jo i Det Radikale Venstre tilhængere af friskoleprincippet. Vi ville foretrække, at det kaldtes friinstitutioner frem for private institutioner for ligesom at tilkendegive, at der ikke er tale om en traditionel privatisering. Selv om private institutioner er selvejende, ligger der i ordet »privat« ofte en anden holdning. Og vi kender det jo også fra private skoler og friskoler, idet det er kendetegnende, at private skoler gennemgående er holdningsmæssigt anderledes end friskolerne. Jeg ved godt, at man kan finde nogle, der er ens, men i hvert fald har der nok oprindelig været tale om nogle forskelle.

Dertil vil jeg gerne føje, at vi jo ved, at der også på de områder, der hedder friskoler og private skoler, er en række problemer med hensyn til finansieringen og med hensyn til kommunernes planlægning. De er heller ikke specielt tilfredsstillende på de områder, kan jeg fastslå, og de giver helt utvivlsomt på den ene eller den anden måde nogle vanskeligheder for kommunerne, som meget vel kan resultere i nogle øgede udgifter.

Men jeg synes, der kunne være grund til, at vi i sammenhæng med det – muligvis også i sammenhæng med Uddannelsesudvalget – prøvede at diskutere, hvordan vi kunne få dette klaret, også økonomisk, mere hensigtsmæssigt. Vi vil bevare friskolerne, og vi har jo også sagt nej til besparelser på området, men på den anden side ved vi godt, at det er svært for kommunerne. Vi ser også, at f.eks. de unges ønsker om efterskoler skaber nogle økonomiske problemer for kommunerne, fordi der ikke er den mobilitet over kommunegrænserne, som man kunne ønske sig.

Det er nøjagtig det samme, vi støder på her, hvis vi begynder at tage hul på dette område. Derfor synes jeg, der kunne være en idé i, at man så lidt bredere på tingene og overvejede, hvordan vi kan tage hul på den problemstilling, at der nok er et flertal her, der gerne åbne

op for de selvejende institutioner, og som har den opfattelse, at det er en grundlæggende god idé, og ikke synes, det nødvendigvis kun skal være inden for skoleområdet, men både kunne være inden for børneområdet, ældreområdet og plejeområdet i det hele taget.

Derfor må jeg sige, at jeg afviser forslaget i den form, det foreligger, med henvisning til, hvad der er sagt tidligere, men jeg synes nok, man kunne bede ministeren finde ud af, hvordan vi kan komme videre med det, sådan at vi får nogle af de ideer gennemført, vi gerne vil have, uden at det fører til meromkostninger. Det er sådan set det afgørende for os, at ideerne gennemføres, uden at det fører til øgede udgifter.

Man kunne vel også i den sammenhæng overveje, om man skulle tage modellen med 85 pct., som vi jo har på friskoleområdet, hvor man får betalt 85 pct. af en eller anden ydelse i forhold til folkeskolen, og så skal forældrene selv betale resten. Lad os tage en fordomsfri drøftelse. Jeg er klar over efter den debat, der har været, at der i hvert fald er et enkelt parti eller måske to, som stiller sig ret negativt an, men jeg synes alligevel, vi skal gå ind i drøftelserne.

(Kort bemærkning).

Jørn Pedersen (S):

Jeg vil gerne slå fast over for den radikale ordfører, at verden ikke er så nem at overskue, som det blev fremstillet heroppefra for lidt siden. På ældreområdet foregår der eksempelvis i disse år mange forskellige tiltag, mange eksperimenter, hvor man forsøger at decentralisere, således at vi i stedet for det mønster, vi har kendt tidligere, hvor en institution var en lukket enhed, fremover kommer til at opleve, at institutioner bliver noget, der foregår i et samspil i et lokalområde, og det betyder, at man skaber sig nogle store vanskeligheder, hvis man nu skal til at have forskellige procenter i forhold til, om det er en privat institution eller det er en offentlig institution. Det er jo netop det, man kender fra skoleområdet, hvor der er faste satser.

Jeg vil altså advare lidt imod den vej, fordi institutioner fremover bliver et meget broget billede, hvor nogle er rent kommunale og har institutionspræget, andre måske indgår i samarbejde med nogle ældreboliger og andre igen

[Jørn Pedersen]

indgår i et stærkt samarbejde med et lokalområde, både når det drejer sig om betjening og de funktioner, der ellers er.

Derfor tror jeg nok, at vi, inden vi foresker os i en bestemt model, skal diskutere meget nøje, hvad det er, vi forventer. Og vi må i hvert tilfælde ikke bremse de mange gode lokale forsøg, der findes, hvor man jo netop på ældreområdet skræddersyr modeller, der passer lige præcis til den kommune, man nu befinder sig i. Det er meget vigtigt, at man trods alt siger, at kommunerne skal have den frihed. Og hver gang vi her fra centralt hold vedtager noget, kan vi måske være med til at formindske den frihed.

Det har jeg nu heller ikke indtryk af at fru Lone Dybkjær og Det Radikale Venstre ønsker – og i øvrigt heller ikke nogen af de andre partier, der har talt varmt for sagen heroppefra. Så der er mange problemer, der skal løses i den sammenhæng.

(Kort bemærkning).

Lone Dybkjær (RV):

Til den socialdemokratiske ordfører vil jeg sige, at forelskelser jo kan være en udmærket oplevelse – det kan være ganske opløftende – og Det Radikale Venstre er altså ret forelsket i friskoler, det synes vi faktisk er rigtig godt.

Det, at mange forskellige institutioner skal arbejde sammen lokalt, synes jeg er den bedste begrundelse for, at de ikke gøres ens, men tværtimod har nogle forskellige operationsmuligheder ud fra nogle ganske forskellige forudsætninger. Det tror vi vil føre til en bedre udvikling. Sandheden er jo, at hvis vi skal give folk ens muligheder, skal vi gøre tingene forskelligt over for dem, for de har forskellige forudsætninger. Og det vil sige, at nogle passer ind i ét system, fordi de kan klare dét, andre skal have nogle andre muligheder, eventuelt noget hjælp, eventuelt det modsatte, for at de kan få ens muligheder senere hen.

Som slutbemærkning skal jeg blot sige, at jeg er glad for det, den socialdemokratiske ordfører sagde, nemlig at verden ikke er så nem at overskue. Jeg synes, det er interessant, at det bliver sagt til en radikal. Jeg mener, at noget af vores problem er, at vi altid har et lidt for nuanceret syn på de forskellige spørgsmål. Men jeg synes da, det er interessant, at Socialdemokratiet nu erkender, at verden ikke er så nem at overskue.

Kofod-Svendsen (KRF):

Når jeg skal prøve at vurdere og konkludere, vil jeg gerne sige, at jeg synes, det har været en meget spændende debat – en debat, hvor vi har mødt forskellige holdninger og vurderinger. Det er sådan nogle debatter, der er spændende herinde i Folketinget.

Jeg synes også at kunne se en mulighed for at komme videre med de tanker, vi har gjort os i Kristeligt Folkeparti. Jeg synes, jeg kan både høre og tælle, at der er et flertal for, at vi får etableret institutioner af den type, vi ønsker, og et flertal, som gerne vil imødekomme nogle af de intentioner, som har været bærende i vort forslag, nemlig at give borgerne en større valgmulighed og samtidig få etableret nogle af de institutioner netop i tæt kontakt med brugerne og de familiemæssige relationer, som der må være mellem den kreds, der står bag, og de eventuelle brugere. Sagt anderledes: at vi ikke får etableret et sådant faktisk monopol, som er ved at opstå i form af en kommunalisering eller en amtskommunalisering.

Hermed er jeg inde i kommentarer til den socialdemokratiske ordfører, som flot fastslog, at der jo var muligheder i dag, og drog sammenligninger over på skoleområdet. Men det, der er typisk for friskoleområdet, er jo netop, at det er under en landsdækkende lovgivning, og vi ved jo udmærket, at hvis vi ikke havde haft denne landsdækkende ordning på friskoleområdet, altså hvis det havde været op til den enkelte kommune, om den skulle etablere en driftsoverenskomst med en forældrekræds, ville vi nok hurtigt finde ud af, hvor mange friskoler der så kom til at overleve.

Den socialdemokratiske ordfører sagde også, at det ikke var så mærkeligt, at kommunen visiterede til sine egne pladser, og det er ad den vej, man har fået udsultet en række af de private institutioner. Vi mener, der på dette område er brug for de samme spilleregler til lempet dette område som dem, der gør sig gældende på skoleområdet. Hvor der er en forældrekræds og nogle bestemte vilkår, så har man en ret.

Det er netop den ret, man ikke har i øjeblikket, hvor man må spise nådsensbrød, hvis en kommune eller et amt ønsker at etablere en driftsoverenskomst. Her er spørgsmålet, om man vil give nogle minimumsrettigheder, som Socialdemokratiet jo ellers godt kan tale om,

[Kofod-Svendsen]

men det vil man åbenbart ikke være med til her.

Der er nogle grundlæggende rettigheder på de frie skolars område, som ikke er gældende på de øvrige institutionsområder. Og det er det principielle synspunkt, som ligger bag vores forslag.

Jeg har allerede kommenteret det med kvaliteten, og jeg har ikke indtryk af, at de, der etablerer frie skoler, for at bruge den parallel, som har ligget bag vores forslag, skulle være mindre interesseret i, at der er en god skole til deres børn. Og når det ikke er tilfældet, hvorfor skulle man så sige: Vi bryder os ikke om kvaliteten, hvis det er børn, der er lidt mindre end dem, der skal i skole, eller det er en af forældrene?

Jeg tror tværtimod, at der vil blive en medleven og et større engagement, som Socialdemokratiet jo gang på gang understreger der er behov for på ældreområdet til at løse det ensomhedsproblem, der er dér. Derfor er jeg meget skuffet over, at Socialdemokratiet ikke kunne gå mere udogmatisk frem. Det er, som om man ikke kan frigøre sig fra sine gamle holdninger om, at det skal være kommunalt eller amtskommunalt drevet, for ellers bliver kvaliteten dårligere, og at kvaliteten bliver ringere, hvis borgeren får mere indflydelse. Det er udtryk for en vældig mistillid til den enkelte borger, det enkelte menneske, og en vældig tro på systemet – det system, som man ellers har travlt med at sige er for ringe for borgeren.

Fra SF's side fornemmede jeg at man ville fastslå, at man gik ind for friskolesystemet. Man havde også nogle kritiske bemærkninger derfra, men jeg hørte dog en væsentlig større åbenhed, som jeg gerne vil kvittere for.

Hvad angår Venstre og De Konservative, kunne man ikke lade være med at tænke, når man hørte ordførertalerne, om ikke Venstre og De Konservative, hvis de ikke havde været i regering, ville være gået ind for forslaget. Det kan jeg selvfølgelig kun gisne om her, men hele argumentationen var da sådan, at de måtte gå ind for det. Hvis man ønsker andre formuleringer, kan jeg give tilsagn om stor fleksibilitet fra Kristeligt Folkepartis side; vi er bestemt ikke forfængelige med hensyn til detailformulering.

Jeg fornemmede også, at der er blevet givet udtryk for, at man måske nok ikke kunne tilslutte sig lige den her foreslåede form, men at man dog gerne ville fremme sagen.

I øvrigt vil jeg gerne takke for de venlige bemærkninger, der kom fra både Fremskridtspartiet og CD.

Hvad De Radikale angår, måtte man på den ene side fastholde den afvisning, som den daværende radikale socialminister kom med – det skulle ligesom siges – men derefter talte den radikale ordfører jo meget positivt om intentionerne. Man var ikke så glad for ordet »privat«. Jamen så finder vi en anden formulering, der fremmer den samme intention. CD sagde med fuld ret, at det jo ikke er nogle gammeldags plejehjem fra 1950'erne, vi er optaget af; vi er tværtimod optaget af, at der netop skal være et brugerstyret større engagement i både etablering og drift.

Den radikale ordfører talte om, at der var 85 pct. dækning på friskoleområdet. I den forbindelse må jeg gøre opmærksom på, at det faktiske er 69,5 pct. i det sidste finanslovsforslag, regeringen har fremsat. Jeg er godt klar over, at De Radikale ligesom Kristeligt Folkeparti mener, at den procentats er for lav, men den er faktisk nede på 69,5. Det er mange år siden, den var helt oppe på de 85.

Konkluderende må jeg takke både ministeren, Venstre, De Konservative, Fremskridtspartiet, CD og De Radikale for at være positive over for intentionerne. Jeg håber, at vi under udvalgsarbejdet kan finde nogle modeller, der kan bringe os videre, og jeg vil i den forbindelse gerne understrege, at vi på det punkt er meget lydhøre over for de ønsker, hvert enkelt af de partier, der har været positive over for vores intentioner, måtte have, så vi i fællesskab kan finde frem til noget brugbart.

Hvis Socialdemokratiet og SF ved nærmere eftertanke finder ud af, at her altså også er noget, som vil være til gavn for brugerne, så håber jeg kun, at vi kan få et virkelig bredt flertal, der omsætter vore tanker til noget operativt. Det vil være til gavn for den danske befolkning, og det er det, vi er her for.

(Kort bemærkning).

Jørn Pedersen (S):

Jeg vil gerne sige to ting til ordføreren for forslagsstillerne. Jeg er meget ked af at være blevet misforstået på punktet »grundlæggende rettigheder«. Det er magtpåliggende for os i Socialdemokratiet at sikre borgernes grundlæggende rettigheder på alle niveauer, ikke at

[Jørn Pedersen]

så tvivl om dem. Jeg er nødt til over for hr. Kofod-Svendsen meget nøjagtigt at fastholde det spørgsmål, jeg stillede i mit første indlæg, men som jeg fik ikke noget svar på her til sidst og ikke har fået svar på undervejs, nemlig hvordan forholdet er imellem de gode rettigheder, vi nu giver borgerne til selv at vælge, og den kommunale økonomi, der skal bære de rettigheder – den kommunale økonomi, som også Kristeligt Folkeparti med rette i mange situationer gør opmærksom på at vi skal forholde os til her i salen, hver gang vi tager lovnitiativer. Hvordan er den samfundsmæssige effekt af dette lovforslag? Hvad vil en gennemførelse af det betyde for Danmarks kommuner? Det vil jeg gerne have et svar på, for jeg synes nok, det er ret afgørende, at man på den ene side, fra flere partier i øvrigt her i salen, har nogle meget flotte formuleringer om, hvilke rettigheder borgerne har, men ikke ét eneste regneeksempel på, hvad denne øvelse koster. Jeg er bange for, at den store positivitet, man viser selve ideen, næppe bliver fulgt op, når vi snakker om de konkrete kroner og ører, der skal til at finansiere hverdagen.

Jeg kan sige, at vi i Socialdemokratiet i hvert fald er parat til at se på, hvordan vi kan gøre det bedre for de enkelte borgere, også til den økonomisk rigtige pris, men vi vil ikke betale, hvis det drejer sig om borgernes egentlige rettigheder. Og det er ikke afgørende for os, om det er offentligt eller privat. Det er borgernes rettigheder, der er afgørende, både brugerne og personalet, det vil jeg godt holde for øje, det er meget afgørende for os.

(Kort bemærkning).

Kofod-Svendsen (KRF):

Jeg vil gerne henlede hr. Jørn Pedersens opmærksomhed på, hvad der står i forslagens bemærkninger. Der er vi netop inde på økonomien og siger, at amtskommunen eller kommunen kun skal være forpligtet til at betale et vist maksimum. Hvis nogen ønsker en høj standard, må de naturligvis betale mere. Det er ikke sådan, at kommunen så skulle være forpligtet til at yde en vis høj betaling, så man kunne danne en selvejende institution og drive den på et meget højt niveau.

Vi forudsætter, at der er kommunal dækning, og så skal der, som vi skriver, erlægges en egenbetaling, der gøres afhængig af den på-

gældende institutions standard. Vi vil meget gerne, også hvis Socialdemokratiet vil være med, finde denne balance, men sådan, at der er en vis minimumsbetaling beregnet ud fra, hvad en institution koster i kommunen. Vil man etablere en selvejende institution, må der også være en brugerbetaling, ligesom der er på fri-skoleområdet.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling vedtoges uden afstemning.

Første næstformand (Henning Rasmussen):

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til Socialudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

7) Første behandling af lovforslag nr. L 105:

Forslag til lov om personlig assistance til handicappede i erhverv.

Af arbejdsministeren (Kirkegaard).
(Fremsat 7/11 91).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Jan Petersen (S):

Må jeg indledningsvis sige, at det er godt, dette forslag endelig kom. Det har taget 10 år at få problemstillingen ført frem til, at der kan vedtages en endelig lovgivning. Inden jeg går ind i vores bemærkninger til lovforslaget, skal jeg derfor komme med en kort bemærkning om situationen i 1991.

Vi er bekendt med, at der er personer, som er omfattet af forsøgsordningen, som ikke kan afslutte forsøget ved årets udgang, fordi der er mangel på bevillinger. Det er en problemstilling, som jeg nævner her, fordi jeg synes, det kunne være interessant, om ministeren ville bekræfte eller afkræfte over for Folketinget, at den situation stadig væk eksisterer. Det har